

hranilnica v Ljubljani napreduje jako lepo in bode s časom mestu pa tudi sploh slov. ljudstvu na korist, bolj, kakor je imovita „kranjska hranilnica“, ki dela najbolj za nemškutarijo. — Bogato žilo živega srebra so našli v Mančah ali kupi jo bojda neko društvo iz nemških Draždan. To pač ni potrebno. — V Gorici se izgubiva nemštvo, zato pa vzdiguje tembolj laštvo glavo. Škoda, bolji pa so le še bili Nemci, kakor pa so laški iredentovci v onem mestu. — V dež. zboru v Trstu so imeli dolgo razpravo o nadzorovanju ljudskih šol in je obveljal na zadnje načrt postave, ki ga je vlada predložila. Iredentovci pa so v tem razodeli čudne, prav čudne misli svoje. Bog nas jih varuj! — Za slov. delalce, katerih je veliko število v Trstu, izbaja nov list „Delalec“, ali čudno je pri njem to, da se nagiba na brezvestvo, prav tako, kakor nemški listi enake sorte. Revše pač piše tako po naročilu, za denarje. — V Zagrebu ima peščica tamošnjih lutrovcev lažno, se ve, da nemško šolo in žal, da pošilja tudi nekaj hrv. rodbin svoje otroke v to šolo. Nič kaj prida ne bode kedaj iz njih. — V ogerskem drž. zboru se je trušč že polegel in menimo, da ne na škodo katol. cerkvi. Tam doli imajo pač judje in kalvinci veliko veljavo, toda tolike še vendarle ne, da bi smeli pometati s kat. cerkvo. — Vlada se neki pogaja z Rusini, ki niso zadovoljni s Poljaki, ter hoče nje dobiti na svojo stran; mogoče, da to doseže in potem potegne na vsak način druga sapa na Dunaji — zoper Čeha in sploh Slovane. Ne vemo, kaj reko potem mladi v vrsti Čehov pa še tudi drugi drugje, ki čejo z vso silo štetu se v vrsto mladih.

Vunanje države. Po želji sv. očeta v Rimu ste se osnovali v večnem mestu dve družbi, ena iz kardinalov, druga pa iz plemenitašev, za to, da bode poslej katol. ljudstvo po Italiji bolj edino pri vseh volitvah, kar jih pride v teku časa na vrsto. Oj take edinosti bilo bi pač po vsem kršč. svetu treba! — Minister Crispi valja se kar veselja, da so si Italijanje skorej na vseh voliščih izbrali njegove moževe za poslance. No to veselje pa mu utegne še novi drž. zbor vendarle ogreniti, ker je delal minister, oziroma njegovi ljudje, volilcem obljube, ki jih ne more nihče izpolniti, najmanj pa Crispi, ki pleše za piščaljo framaŝonov. Pri teh pa ste obljuba in izpolnitev dve reči, taki, ki ne greste v kup, ako ni na korist framaŝonstvu. — V francoski republiki se ljudje bojijo novega drž. posojila, vendar pa ga bode treba, kakor misli minister za drž. finance: če ne bode posojila, bode pa več davka! Pri tem bode pač že težko reči, da ne posojila! — V Angliji je sedaj največ beseda o Parnellu, vodji Ircev. Mož je obsojen za voljo prešestovanja, pa še vse eno hoče veljati za vodjo katol.

Ircev, da si je sam lutrovske vere. Škoda za pošteno irsko ljudstvo! — Nemško cesarstvo ima, kakor se vidi iz drž. proračuna, že nad eno milijardo stroškov, vendar pa se računi, da bode tudi toliko prihodka in torej še letos ne bode primankljaja: kaj bode pa drugo leto? — Ruska vlada privoli le akkrat judom v to, da prestopi izmed njih kdo v pravoslavno cerkev, v drugo pa ne sme nihče, če stori to ob enem vsa rodbina njegova. To je trdo, pa brž gledé na jude potreba. — Pri Srbih čuti se, čem dalje gre, tem huje, da nimajo vladarja in težko, če bode mogoče sedanjim vladarjem obdržati državico nad vodo, to se pravi, da ne nastane prekucija, ki ji ne ve nihče ni prav konca, ni kraja. — Turska vlada si prizadeva, kolikor more, da odpravi nered, ki je pri grških cerkvah vsled tega, da patrijarh ne pripusti v njih službe božje. Nekaj pravice ima on za to gotovo, toda težko je reči, koliko da je v tem turska vlada kriva. — V Sansibaru, v Afriki, biva sedaj nemški poveljnik Wissmann in ljudje ugibajo, kaj da je moža zopet tje peljalo. Iz kraja je namreč hotel ostati doma v Nemčiji. — V republiki Buenos-Ayres, v južni Ameriki, je vlada znižala plačo drž. uradnikov. Se ve, da je sedaj hali-halo ondi med uradniki in njih rodbino zoper vlado. — V Braziliji, najnovejši republiki Amerike in sploh celega sveta, zboruje drž. zbor, toda možje ne vedó prav, kaj naj storijo z vlado, ki je sedaj — brez volje ljudstva — na vrhu. Najbrž pride druga, nova vlada na nje mesto. — V Princetownu, mestu v severni Ameriki, so imeli veselico ali oder, na katerem je stalo 1500 ljudi, se je podrl. V tem je našlo pač veliko teh žalost, smrt na kraji veselja. Smrt ne izbira.

Za poduk in kratek čas.

Turki pred Radgono.

Leta 1418. divjali so Turki po Ogerskem. Priderejo tudi na Štajarsko ter obležejo Radgono. Radgončani se branijo krepko in pošljejo do vojvode Ernesta železnega*) v Gradec prošnjo za pomoč. Ker je pa bila štajarska vojska premala, prosil je vojvoda pomoči tudi z Avstrijskega, s Kranjskega in Koroškega. Na Lipniškem polji čakal je pomočnikov. Dne 4. okt. pride Nikolaj Frangipan. S Kranjskega je vodil 250 in s Hrvaškega 800 konjnikov. Deželni glavar Koroški je pa imel pod svojim poveljem 700 konjnikov in 2000 pešcev. Ti se združijo s Štajarci in jo udarijo proti Radgoni. Ahmed-beg, turški poveljnik je naskakoval med tem

*) Imenovali so ga železnega, ker je hodil vedno v jeklenem oklepu.

neprenehoma trdnjavo. Noč in dan obleženci niso imeli miru.

Od treh strani so naskakovali neverniki, samo od Mure niso mogli do mesta. Rujové drli so proti zidovju; močne lestve so nosili seboj, prislanjali so jih na zidovje, po njih so plezali kvišku. A Radgončanom bilo je hrabro srce v prsih, gosto so štrlela z zida kopja proti sovražnikom, kakor toča je padalo kamenje na turške glave. Z močnimi drogovi odrivali so lestve od zida, da so pobijale Turke lazeče po njih. Ali Ahmed-beg ne jenja; vedno nova kr-dela pošilja proti kristjanom, črez mrtve svoje tovarše se spenjajo Mohamedani na zid. Možato se branijo Radgončanje, še ženske in deklice pomagajo v boj, nosijo kamenje, polivajo Turke z vrelo vodo po glavah, obvezujejo ranjence. Na strani svojega ženina je stala njegova nevesta na zidu. Sovražna puščica zadene ženina, neustrašena stopi nevesta na njegovo mesto, bori se, dokler ne pokosi tudi nje bela smrt. V prvem naskoku padlo je tri tisoč nevernikov. Naskakujejo v drugo, v tretje; ne polastijo se pa mesta.

V Cmureku se ustavi Ernestova vojska, da počije zadnjo noč pred bojem. Kmalu so spali vojaki, samo straže so budele še na vseh straneh, da bi varovale kristjane turškega napada, vojvoda Ernest ne more spati. Bilo je polnoči, kar pripelje straža mladega junaka pred vojvodo. Čelada je pokrivala mladenčju glavo, oklep branil mu je prsi, a lice bilo mu je blede, glas se mu je tresel, ko začne pripovedovati: „Radgončani me pošiljajo prosit pomoči. Že dvanaajstkrat je naskočil Turek mestno zidovje, zidovje in stolpi so že skoro porušeni. Kar jih je bilo krepkih možakov, pokosil jih je že turški meč; le starci in dečki se branijo še. Včeraj napal nas je pri Ogerskih vratih. Že so omagovali branitelji, Turki so že plezali na zidovje, skoro so se polastili mesta, kar prihruje zadnja pomoč. Ženske in device, katerim so pobili Turčini može, očete in ženine, so se opravile v orožje ubitih možakov. Ko je bila sila največja prihrule so na ozidje, vrgle so sovražnika nazaj. Skoz sovražne trume prodrlo nas je nekoliko, ali samo meni se je posrečilo priti do Vas. Ne odlašajte s pomočjo, gospod!“ Tako reče junak. Komaj konča svoje poročilo, omahne brez zavesti na tla; čelada mu pade z glave, dolgi ženski lasje se mu vsujejo po ramah. Prestašen skoči Ernest na noge, sluga hoče pomagati ranjenemu junaku. Odpre mu oklep, ali o čudo, v oklepu najde žensko telo. Mlada devotka, ki je vodila zjutraj svoje družice v boj zoper Mohamedane, prodrila je vrste sovražnikov, poročat vojvodi, kako huda je v Radgoni. Bog ji je dal moči, da je prinesla svoje poročilo, ali tu jo je poklical Vsegamogočni k sebi. Ru-

deča kri ji je curljala iz rane, duša se je pa vzdignila v nebesa. (Konec prih.)

Smešnica 49. Mož leži bolan, bolan do smrti ter pravi ženi, da mu je smrt že na pragu. „Ne“, tolaži ga žena, „ne, ljubi mož, sedaj še mi ne smeš umreti!“ „Tiho“, odvrne ji mož, „tiho, žena; doslej si imela ti vselej zadnjo besedo, sedaj pa velja moja...“ „To ne sme biti“, zaupije žena, ali bilo je prepozno; mož se je obrnil k steni in je v istem hipu izdihnil svojo dušo.

Razne stvari.

(Imenovanje.) Mil. knezoškof so imenovali čč. gg. Jožefa Zidanšek, zač. profesorja sv. pisma nove zaveze in podvodja v kn. šk. dijaškem semenišči in dr. Martina Matek, zač. profesorja cerkv. zgodovine in prava ter ob enem modroslovja, podravnatelja v kn. šk. duhovnišči, v redna profesorja za iste predmete na kn. šk. bogoslovji v Mariboru.

(Ljudsko štetje.) Koncem leta se izvrši po vsej naši državi štetje ljudstva in c. kr. okr. glavarstva že razpošiljajo dotične listine na župnije. Kako pa bi radi to pri nas gledé na jezik, to se vidi že iz tega, da se razpošiljajo listine le v nemškem jeziku. Tako n. pr. c. kr. okr. glavarstvo v Celji, v Slov. Gradci itd., tedaj pozor!

(Veselico) priredi Slov. čitalnica v Mariboru, dne 8. decembra v svojih dvoranah. I. Vspored: 1. „Venec Vodnikovih pesmi“ za moške in ženske glasove, uglasbil A. Foerster. 2. Štempihar mlajši. Vesela igra v enem dejanji. 3. „Večerna“, možki zbor s tenor-solom, uglasbil dr. G. Ipavio. Temu sledi: 4. Šolski nadzornik. Vesela igra s petjem v enem dejanji. 5. „Križáci na morji“, uglasbil Bazin-Bendl. II. Prosta zabava. Začetek točno ob 7. uri zvečer. Veselice se zamorejo tudi vdeležiti povabljeni in vvedeni gostje.

(Novi prerok.) Nek močic, najbrž „slavni veslar“ na Dunaji, je šel v „D. W.“ med preroke ter dokazuje v njej, da je skranji čas za to, da vzame grof Taaffe slovo od vlade. Pregnani močic pa ne pove očitno, koga mu on daje za naslednika, vidi se mu pa v celem, da bi se sam najraje vsedel na mestu grofa Taaffe. „Krivo gre, vse krivo!“

(Mestno gospodarstvo.) V mestnem zastopu v Mariboru so v četrtek, dne 27. novembra obravnavali mestni proračun. Pri njem se je pokazalo, da bi bilo treba posojila za 100.000 gld. V zboru pa ni obveljal nasvet, da si privzame mesto toliko posojila, ampak dovolilo se je samo posojila za 39.500 gld. Mesto se v zadnjih letih lepša in to je prav, ali mestni zastop v tem računi preveč na te, ki plačujejo davke.